İRAN

Resmi Adı	İran İslam Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	İslam Cumhuriyeti (1979 Anayasası)
Başkent	Tahran
Başlıca Kentleri	Tahran (12 milyon), Meşhed (4 milyon), İsfahan(2.5 milyon) Tebriz(2.3 milyon), Şiraz(1.8 milyon)
Dini Lider	Ayetollah Seyid Ali Khamenei
Cumhurbaşkanı	Hasan Ruhani
Nüfusu	76.9 milyon
Yüzölçümü	1.648.195
Resmi Dili	Farsça
Kullanılan Diller	%58 Farsça, %26 Türk ve Türk Lehçeleri, %9 Kürtçe, %2 Luri, %1 Türkçe, %1 Beluci, %1 Arapça, %2 Diğer
Para Birimi	İran Riyali (10 Riyal=1 Tümen)
Saat Farkı	Türkiye saatinden 1,5 saat ileridedir.

GÖSTERGELER	2012	2013	2014
GSYİH (milyar dolar)	398.030	367.098	402.700
GSYİH (Büyüme,%)	3.0	5-8	1.5
Enflasyon (%)	21.5	30.5	34.7
İhracat (milyar dolar)	145.518	98.033	93.015
İthalat (milyar dolar)	77.729	67.058	60,047
Döviz Kuru	10.962	12.260	21.253
İşsizlik	12.2	10.4	11.5

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Tarihi İpek Yolu sayesinde eski çağlardan bu yana Avrupa ve Asya'nın kesişme noktasında yer alan İran'ın stratejik konumu, ülkede petrolün keşfi ile daha da önemli hale gelmiştir. Ham petrol taşımacılığının yoğun olarak yapıldığı Umman Körfezi, Basra Körfezi ve Hazar Denizi'ne kıyıları olan İran; Türkiye (499 km), Afganistan (936 km), Irak (1458 km), Pakistan (909 km), Türkmenistan (992 km), Azerbaijan (432 km), Nahcivan (179 km) ve Ermenistan (35 km) ile sınıra sahiptir.

Siyasi ve İdari Yapı

Şah yönetimi 11 Şubat 1979 tarihinde devrilmiş ve ülkede aşama halinde dini esasa dayalı bir devlet düzeni kurulmuştur. İran'da gücün ulema ile halk tarafından seçilen temsilciler arasında hiyerarşik olarak paylaşıldığı, dini teokrasi ile Başkanlık sistemi karışımı kendine özgü bir yönetim biçimi hakimdir. Başbakanlık Kurumu bulunmamakta olup; yürütme erki 4 yıllık dönemler için gizli oy prensibi ile yapılan genel seçimlerde seçilen Cumhurbaşkanı'nın elindedir.

Dini Liderlik

İran'da kuvvetler ayrılığı prensibi geçerli olmakla beraber, erkler dini liderin denetimine tabidir. Mevcut dini lider, İslâm Cumhuriyeti'nin kurucusu Humeyni'den sonra seçilmiş olan Ayetullah Ali Hameneyi'dir. Nizami ordu, Devrim Muhafızları, İçişleri Bakanlığı ve istihbarat kuruluşları doğrudan Dini Lidere bağlıdır. Dini Lider İçişleri Bakanlığı üzerindeki yetkilerini Cumhurbaşkanına devredebilir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Resmi verilere göre 71,5 milyon nüfusa sahip olan İran nüfusunun 2013 yılında 77,6 milyona ulaşması öngörülmektedir. Toplam nüfusun % 23,9'u 0-14 yaş arasında, % 71,1'i 15-64 yaş arasında ve % 5,1'i 65 yaş ve üstüdür. Ülkenin yaş ortalaması 27.4 olup; 2012 yılı için nüfus artış hızı % 1,24 olarak tahmin edilmektedir. 2012 yılı itibarıyla ülke nüfusunun % 18'inin yoksulluk sınırının altında yaşadığı tahmin edilmektedir.

İRAN'IN DIŞ TİCARETİ

İran'ın petrol ve doğal gaz ihracatından elde ettiği gelirlere bağlı olarak kesin olmayan verilere göre 2012 yılı ihracatı 84 milyar dolar, ithalatı ise 53 milyar dolar civarındadır. 2013 yılında ise ambargonun da etkisiyle dış ticaret hacminde ciddi bir azalma gerçekleşmiştir. Söz konusu yıl içerisinde ülkenin ihracatı 64,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşirken, ithalatı da 45,8 milyar düzeyine gerilemiştir. 2014 yılında ise İran'ın ihracatı 65,6 milyar dolar ithalatı da 55,6 milyar dolar olmuştur. İhracatında Başlıca Ürünler; 2014 yılında İran'ın ihraç ürünlerinin büyük bölümünü ham petrol ve işlenmiş petrol ürünleri geri kalan kısmını da büyük ölçüde madenler oluşturmaktadır.

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2010	83,8	54,7	29,1	138,5
2011	130,5	68,3	62,2	198,9
2012*	84,1	53,3	30,8	137,5
2013*	64,5	45,8	18,7	110,3
2014*	65,6	55,6	10,1	121,2

TÜRKİYE İRAN DIŞ TİCARET

İran, Bakanlığımız tarafından 2014-2015 döneminde Hedef Ülkelerinden birisi olarak belirlenmiştir. İran ile 1996 yılında 1 Milyar Dolar civarında olan dış ticaret hacmimiz, 2008 yılı itibarıyla 10 Milyar Dolar'ı aşmıştır. Türkiye aleyhinde seyreden dış ticaret dengesi, İran'dan doğal gaz ithalatı ile birlikte son yıllarda daha da artmış ve 2013 yılı itibarıyla 14,6 Milyar Dolar'ın üzerinde gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise 13,7 milyar dolarlık dış ticaret hacmine ulaşılmasına rağmen iki ülke arasındaki dış ticaret dengesi Türkiye aleyhine ilerlemektedir.

Türkiye-İran Dış Ticaret Değerleri (milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2010	3.044.177	7.645.008	10.689.185	- 4.600.831
2011	3.589.635	12.461.532	16.051.167	-8.871.898
2012	9.921.602	11.964.779	21.886.381	-2.043.177
2013	4.192.776	10.383.117	14.575.893	- 6.190.341
2014	3.886.735	9.833.329	13.720.064	-5.946.594
2014*	1.782.404	5.991.682	3.958.400	393.592
2015*	2.175.996	3.903.698	9.895.380	-2.087.984

Dışa kapalı ekonomik yapısı, uyguladığı dış ticaret kontrolleri, yüksek gümrük tarifeleri, tarife dışı engeller, bankacılık ve ödemeye ilişkin sorunlar, iki ülke arasındaki ulaşım ağlarının yetersizliği ve sınır kapılarında karşılaşılan sorunlar gibi engeller nedeniyle 2003 yılına dek İran ile ticari ilişkilerimizin boyutu istenen düzeyde gerçekleşmemiştir. Benzer sebeplerle İran pazarında Türk firmaları ile rekabet edecek Avrupa firmalarının sayısı da sınırlıdır. Böyle bir ortamda Türkiye'nin İran ile coğrafi ve kültürel bağlarını kullanarak pazarda mevcut Türk malı imajını daha da geliştirmesi ve diğer ülkelere kıyasla rekabet avantajı kazanması mümkün görülmektedir. İran aynı zamanda Türkiye'nin Orta Asya pazarlarına açılımında da en kısa güzergahtır.

Dış Ticaret İstatistikleri

2014 yılında Türkiye'nin İran'a ihracatında önem arz eden başlıca ürün grupları; altın, profil, lif levha, otomotiv yan sanayi ürünleri, tütün ürünleri, sentetik iplik,inşaat aksamı, plastik levha ve elektrik motorları başta olmak üzere çok çeşitli sanayi ürünleri sayılabilir.

Türkiye'nin İran'a İhracatında Başlıca Ürünler

Ürün Adı	2012	2013	2014
Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	12 102	17 779	818 503
Lif levha, orta yoğunlukta	116 663	86 860	112 550
Kara taşıtları için aksam, parçaları	167 766	62 197	78 254
Adi metallerden donanım, tertibat vb. Eşya	29 813	41 285	76 988
Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	37 557	49 908	68 590
Başka yerde belirtilmemiş ürünler	106 916	74 744	65 414

Türkiye'nin İran'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Ürün Adı	2012	2013	2014
Başka yerde belirtilmemiş ürünler	10 546 895	8 976 924	8 153 663
Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	312 266	338 789	300 504
Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	50 832	124 346	184 314
Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	160 368	88 386	165 397
Elektrik enerjisi	77 531	65 514	157 818
Azotlu mineral/kimyasal gübreler	55 559	39 939	132 768

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler: İranlılar iş ilişkilerinde resmi olup; iş görüşmeleri uzun ve detaylıdır. Yabancı şirketlerle çalışan İranlılar, Batı değerlerine daha fazla aşinadır. İranlı işadamları genellikle kravat takmazlar. Ancak toplantılara ve iş görüşmelerine takım elbise ve kravat ile katılmakta fayda vardır. Bayanlar muhafazakar biçimde giyinmekte ve başlarını örtmektedir. İranlılar iş görüşmelerinde hediye vermeyi severler. Alkol ithalatı ve tüketimi kesinlikle yasaktır. İran nüfusunun önemli bir bölümü Türkiye'ye büyük bir sempatiyle bakmaktadır. Türk üniversitelerinden mezun olan çok sayıda İranlı meslek sahibi ve iş adamı da ilişkilerin geliştirilmesi açısından büyük bir potansiyel teşkil etmektedir.

Para Kullanımı: İran'da kredi kartları geçerli değildir ve ATM (para çekme makineleri) bulunmamaktadır. Bu nedenle İran'a gidecek iş adamlarının yanlarında seyahatleri süresince yetecek kadar nakit para taşımaları tavsiye edilmektedir. İran Riyali İran dışında konvertibl bir para olmayıp; yabancıların otel faturalarını öderken ya da yüksek tutarda alımlarda kullanabilecekleri tek geçerli yabancı para Euro'dur. İran Riyali'nin yabancı para birimleri ile resmi değişim oranları, İran Merkez Bankası'nın web sitesinden öğrenilebilir.

